

**Verslag Commissie Ruimtelijke ordening, Landelijk gebied en Wonen
op 15 en 22 juni 2016**

PS2016-473

Voorzitter : G. Bos (15 juni) en P. van 't Hoog (22 juni)
Secretaris : G.L. Buevink (g.buevink@gelderland.nl; tel. 026-359 9154)

1. Opening en mededelingen

2. Spreekrecht

Dhr. Barends (PSP92) spreekt in over de Voorjaarsnota, SteenGoed Benutten en Uitvoeringsplan leefbaarheid. Hij mist de stip op de horizon, waar wil het college naar toe in 2017. Hij vraagt onderzoek naar de woningbehoefte. Wonen is een grondrecht. Verder moeten de regio's in openbaarheid werken. Hij vraagt aandacht voor dierenwelzijn. Hij zal nog reageren op SteenGoed Benutten en Uitvoeringsplan leefbaarheid.

3. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvraag

De agenda wordt vastgesteld.
Rondvraag: zie agendapunt 12.

4. Vaststelling verslag van de vergadering van 22 mei 2016 met afsprakenlijst (PS2016-358)

Het verslag wordt vastgesteld. De afspraken 11, 13 en 20 zijn afgedaan.

5. Pré-concept Gelders Plussenbeleid (PS2016-416)

aanwezig: Meerburg (VVD), Van der Woude (VVD), van Baak (CDA), Rijssenbeek-Van Pijkeren (CDA), Hellegers (D66) Kanis (D66), van Dijk (SP), Vollebregt (SP), Hedin (PvdA), Jeurink (PvdA), Scheers (PVV), Straver (PVV), Vreugdenhil (ChristenUnie), Van den brink (ChristenUnie) Klein (SGP), Van de Weerd (SGP), Maouche (GroenLinks), Van der Veer (PvdDieren), Bakkers (50PLUS), gedeputeerde Van Dijk

Insprekers:

- dhr. Coerman (zie bijlage)
- mw. Gerrits (zie bijlage)
- dhr. Van Haren namens Stichting Dorp en landschap Bommelerwaard (zie bijlage)
- dhr. Kock namens Leefbaar buitengebied Gelderland (zie bijlage)
- mw. Kiffen namens werkgroep SPEK Angerlo (zie bijlage)
- wethouder Vreugdenhil namens regio Foodvalley (zie bijlage)
- mw. Klein Wolterink spreekt namens de burens van Gendringseweg 9 in Aalten en vertelt over een concrete situatie (verplaatsing varkenshouderij) die al jaren loopt en het voeren van een dialoog. Er was een beroepsprocedure nodig om in gesprek te komen met de initiatiefnemer. Met hulp van de verantwoordelijk wethouder heeft de initiatiefnemer zijn plannen weten te integreren in het bestemmingsplan dat nu ter inzage ligt. In dit geval hebben alle omwonenden, ook de agrariërs, bezwaren. De insteek van de buurt was om tot een acceptabel compromis te komen. De initiatiefnemer wil vasthouden aan zijn ideaalplaatje, wat betekent dat het gesprek met de buurt geen zin heeft. Burgerparticipatie is in zo'n situatie symboolpolitiek. Dialoog is onvoldoende. Als men draagvlak wil moet de initiatiefnemer gedwongen worden tot overeenstemming te komen met de omwonenden.
- dhr. Sikking namens Van Westreenen BV meldt dat de ommezwaai van GS als een donderslag bij heldere hemel is gekomen. Het gevaar is dat het draagvlak snel afneemt. Voor familiebedrijven kan het huidige voorstel desastreus uitpakken. De toepassing van het plussenbeleid op kleine plannen betekent een forse verzwarende procedure en hoge legeskosten. De invoeringstermijn van twee jaar is ondoenlijk voor ondernemers, want ze hebben maar één jaar om zich erop voor te bereiden. Wie een gefaseerd uitbreidingsplan heeft wordt zwaar getroffen. Ook leidt het terugnemen van planologische gebruiksruimte tot

rechtsonzekerheid. Verder is het nodig om het plussenbeleid nader toe te lichten. Hij vraagt de commissie om GS te houden aan de oorspronkelijke opdracht.

De **VVD** had aan het begin van het gelopen traject drie belangrijke punten: ruimte creëren voor kansrijke agrarische bedrijven door duurzame groei mogelijk te maken; behoud bestaande rechten van agrariërs; juridische haalbaarheid (RvS-proof). Het traject, een experiment, is op zichzelf goed verlopen. Er zijn bij de VVD echter forse twijfels. De verankering in het bestemmingsplan levert veel werkdruk bij gemeenten, en dat voor die paar intensieve bedrijven die willen groeien en die toch al aan allerlei duurzaamheidseisen moeten voldoen. En wat te doen met de kleine uitbreidingen. Bovendien komt de nieuwe omgevingswet eraan. Er is veel onzekerheid en de VVD kan nu niet alles overzien. De vraag is of we hiermee moeten doorgaan en kunnen we niet met minder regels op de korte termijn meer bereiken.

Het **CDA** vindt dat het lijkt of het plussenbeleid voor veel meer de oplossing moet bieden dan aan het begin bedoeld. Het hele proces is goed geweest. Voor het CDA waren en zijn twee dingen belangrijk: van bestaande rechten blijven we af en het nieuwe systeem moet juridisch houdbaar zijn. En op die punten spitst de discussie zich nu toe.

Twee jaar voor het in lijn brengen van bestemmingsplannen is niet haalbaar. Het college wil hiermee versneld bijdragen aan de verduurzaming van de niet-grondgebonden veehouderij. Het CDA wil weten dat de reden hiervoor is, want de bedoeling van het plussenbeleid was een alternatief te vinden voor het bouwblok. Haal er niet meer dingen bij.

Het CDA heeft een aantal vragen: kan de nieuwe omgevingswet kan worden afgewacht; de ethische vraag of er geen bovengrens zou moeten worden gesteld; is het ontbreken van een ondergrens aan uitbreiding niet contraproductief; wat doen we als de gemeenten hun bestemmingsplannen niet aanpassen; kunnen we met dit concept voldoende inspelen op de ontwikkelingen in de sector;

Het CDA roept het college op op te trekken met de gemeenten en te zorgen voor draagvlak. Het CDA wil zich beperken tot de hoofdlijnen. De uitwerking is aan college en de ambtenaren.

D66 ziet als doel van het plussenbeleid wel versnelde verduurzaming. Daarmee krijgt de intensieve sector een mogelijkheid om van haar slechte imago af te komen. Maar, welke termijn is redelijk. D66 wil het zo snel mogelijk doen. Als op de reguliere actualisering van bestemmingsplannen moet worden gewacht gaat het te lang duren.

Dat geen pilots kunnen worden gehouden geeft D66 het gevoel dat het plussenbeleid uit onze handen glipt, want als het plussenbeleid eenmaal is vastgesteld ligt het bij de gemeenten en kunnen PS niet of nauwelijks meer sturen. D66 vraagt GS meer te monitoren zodat waar nodig ingegrepen kan worden.

Verder is er nog onzekerheid m.b.t. afschaffing van de dierrechten. D66 vindt dat de sector als geheel niet verder moet kunnen groeien. Dat moet ook na 2018 gewaarborgd zijn.

Over de ammoniakbufferzones: is het mogelijk groei alleen toe te staan als er reductie van ammoniakdepositie plaatsvindt? De plus op landschap is heel mager ingevuld. Kan niet naar het geheel van de uitbreiding worden gekeken, bijvoorbeeld streekeigen bouw.

De **SP** heeft veel vragen: waarom heeft het college het plussenbeleid uitgebreid tot uitbreiding binnen het bouwblok; zijn de plussen een keuzemenu, het is niet en/en.

Gemeenten kunnen de plussen verschillend interpreteren. Ook de zwaarte van de maatregelen kan wisselen. Wat wordt bedoeld met ruimtelijke kwaliteit? Als gemeenten sterk verschillen in interpretatie ontstaat rechtsongelijkheid. Wat gaan we daarmee bij de RvS meemaken. Ook certificering telt niet mee. Hier lijkt iets onrechtvaardigs in te zetten. Voor de gemeenten is de uitvoering geen sinecure. Wat als zij overvraagd raken en er noodgedwongen lichtvaardig mee omgaan? Wie kan en gaat handhaven?

Gemeenten staan inmiddels geitenstallen van 5000 of meer dieren toe. De gemeenten leggen geen voorwaarden op m.b.t. volksgezondheid. De GG en GD is niet gerust op. Hebben GS gedacht aan de cumulatieve effecten van uitbreidingen van de veehouderij. Tot slot, de veehouderij veroorzaakt stank. Hoe kan Gelderland op nummer 1 komen bij toerisme, als de veehouderij onbelemmerd kan groeien. Tot hoeveel hectares kunnen de veehouderijen groeien volgens GS.

De **PvdA** ziet als doel van het plussenbeleid betere dialoog met de omgeving, betere leefbaarheid op het platteland en verduurzaming van de intensieve veehouderij. Dat er geen ondergrens meer is vindt de PvdA positief. Ook kleine uitbreidingen kunnen behoorlijke impact hebben op de omgeving. Ook steunt de PvdA dat binnen twee jaar niet vergunde

planologische ruimte onder het plussenbeleid valt. Vraag is of het plussenbeleid juridisch houdbaar is. Dat zal pas in de praktijk blijken. Ook al omdat de gemeenten behoorlijk vrij zijn in de uitvoering. Klopt het dat gemeenten ervoor kunnen kiezen weinig of niets met de plussen te doen? Vreemd is dat alleen van Foodvalley gevraagd wordt maatregelen te nemen tegen fijnstof en geur. Bij leegstand wordt alleen de Achterhoek genoemd. Fijnstof, geur en leegstand spelen in heel Gelderland. Volksgezondheid moet niet weggestreep worden. De PvdA heeft zorg over het weggeven van de bouwblok grootte. Het plussenbeleid heeft positieve kanten, maar er is nog veel onduidelijk. Kan het stapsgewijs worden aangepakt door de grens op 1,5 hectare te zetten, zodat we kunnen zien hoe de gemeenten het oppakken en of het RvS-proof is.

De **PVV** vindt dat het beleid landelijk geregeld moet worden zodat er geen verschillen zijn tussen provincies. Boeren hebben dan overal dezelfde voorwaarden. Daarnaast zijn de plussen voor klimaatadaptatie voor de PVV een min.

De **ChristenUnie** wil terugkomen op certificering: er is over nagedacht, maar het is nu niet meer dan een inspiratiebron. Dat is jammer.

De wijziging van bestemmingsplannen binnen twee jaar is een irreële eis. De fractie sluit zich aan bij de inspraak van FoodValley.

Hoe is het mogelijk dat het pre-concept zoveel stof doet opwaaien? Het lijkt alsof niemand meer tevreden is. Er moet niet nu een korte reparatie worden gedaan. Het is tijd om pas op de plaats te maken en de zomer te benutten voor een goede discussie met gemeenten.

De **SGP** sluit zich aan bij de inbreng van het CDA. In aanvulling daarop vraagt de fractie of de gedeputeerde bereid is het plussenbeleid te beperken tot die bedrijven die boven 1,5 hectare willen uitbreiden, zodat daarmee ervaring kan worden opgedaan. De ervaringen kunnen dan worden meegenomen bij de invoering van de nieuwe omgevingswet.

Het toepassen van het plussenbeleid op kleinere bedrijven heeft zulke enorme consequenties dat er in de praktijk jarenlang niets zal gebeuren.

GroenLinks is blij dat het plussenbeleid ook voor bouwblokken kleiner dan 1,5 hectare geldt en dat er iets in de plaats is gekomen van het extensiveringsgebied. We moeten nog zien of het de oplossing is, maar het is meer dan niets. GroenLinks is niet blij met het schrappen van plussen om juridische redenen. Volksgezondheid is een basisvoorwaarde, maar GroenLinks stelt vast dat de volksgezondheid bij intensieve veehouderij niet genoeg gewaarborgd is door wetgeving. Je moet je dan serieus afvragen of je met het plussenbeleid moet beginnen. Ook is de plus landschappelijke kwaliteit mager uitgewerkt. Het concept dialoog is een fundamenteel punt waaraan voldaan moet worden, maar ook dat is niet genoeg uitgewerkt. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als er een fundamenteel verschil van mening is, wie trekt dan aan het langste eind? Een ander heikel punt voor GroenLinks is dat er geen bovengrens wordt gesteld. Als je echt over verduurzaming van de veehouderij wilt praten, dan moet je in Nederland gaan kijken naar kwaliteit, naar nicheproducten. Boeren kiezen dan voor extensivering en verbreding. Die boeren moet je het makkelijker maken om de juiste weg in te slaan.

De **PvdDieren** constateert dat de sprekers veel problemen onder de aandacht hebben gebracht. Het plussenbeleid zal al die problemen niet kunnen oplossen. Als er bovendien nog zoveel problemen rond het plussenbeleid zijn, is het niet verstandig het al in de zomer ter inzage te leggen. De fractie stelt voor te wachten en er na de zomer nog eens goed naar te kijken en externe deskundigen erbij te betrekken en een rondetafel te houden.

Er is in Gelderland veel ongebruikte planologische ruimte. Die ruimte kun je niet eindeloos laten liggen. Na verloop van tijd moet die ruimte ingeleverd worden. Hij vraagt om een overzicht van de ongebruikte ruimte. De PvdDieren heeft zorg over de uitvoering van het beleid door kleine gemeenten. De provincie zou vergunningen voor de grote bedrijven moeten verlenen en ook zeker niet de maximale bouwvlakken moeten loslaten. Verder hebben PS motie 14M54 aangenomen waarin het nieuwe beleid wordt aangegrepen om ingrepen bij dieren te verminderen. Een luchtwasser kan niet betaald worden uit de 8%, hoe wil je dan het dierenwelzijn verbeteren?

Waarom is een andere veehouderij, waarover GroenLinks sprak, nooit doorgerekend. De PvdDieren wil een motie indienen voor speciaal beleid voor geitenhouderijen en om ook iets te doen aan de grote melkveehouderijen.

50PLUS is blij met de kritische bijdragen over het plussenbeleid. 50PLUS is tegen het plussenbeleid in deze vorm. Twee jaar is veel te kort om de bestemmingsplannen aan te passen. Er wordt getwijfeld aan de juridische houdbaarheid, certificering telt niet meer mee, hoe wordt gehandhaafd, gezondheidsrisico's etc. Het moet niet mogelijk zijn dat we met dit

beleid doorgaan.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat het plussenbeleid niet elk probleem in de intensieve veehouderij kan oplossen. Het gaat vaak om lokale of nationale vraagstukken. Op het gebied van volksgezondheid is er bijvoorbeeld geen regel waar de provincie iets mee zou kunnen doen. De provincie Noord-Brabant heeft geprobeerd er iets mee te doen en dat is gesneuveld bij de Raad van State, omdat onvoldoende de relatie met het ruimtelijke orderingsrecht kon worden aangetoond. Ook voor dierenwelzijn geldt dat er een duidelijke link moet zijn naar de ruimtelijke ordening. Uitgaande van de opdracht dat het plussenbeleid Raad van State-proof moet zijn, komen we uit op milieu en landschappelijke inpassing. Op die terreinen kan de provincie het een en ander doen.

M.b.t. de dialoog wijst hij erop dat het een keiharde voorwaarde is. Het hoort ook niet bij de 8%. We willen het recht op een dialoog verder in te vullen, maar de omgeving kan geen veto krijgen op de uitkomst. De rechter zal moeten bepalen of de belangen voldoende zijn afgewogen. Dialogen gebeuren soms niet goed en sommige agrariërs willen het niet, maar die worden erop aangesproken, want uiteindelijk verlies je het daardoor.

Het bestaande recht was in ogen van GS datgene wat in planologische vergunningen is vastgelegd. Die rechten blijven behouden. GS wil dat de bestemmingsplannen worden herzien m.b.t. niet vergunde planologische ruimte. Het kan zijn dat de verwarring die is ontstaan door GS is veroorzaakt. GS hebben hiervoor gekozen om vaart te kunnen maken met verduurzaming van de grondgebonden veehouderij. Als je de bouwruimte niet wegneemt, heb je nog heel lang met het bestaande beleid van doen.

GS hebben niet de weg gekozen van Noord-Brabant die via de ruimtelijke verordening de bestemmingsplannen heeft overruled.

De reacties die GS ontvingen zijn de reden geweest om aan PS nog een statenbrief te sturen. Het is aan PS om een keuze te maken. Als PS vinden dat er stappen gezet moeten worden met de verduurzaming van de intensieve veehouderij, moet de periode tot invoering zo kort mogelijk worden gehouden. Als draagvlak, bij gemeenten en bij agrariërs, belangrijker is, moet je kiezen voor de afloop van bestemmingsplannen.

Hij vindt de argumenten die door gemeenten op tafel worden gelegd steekhoudend, wat pleit voor aansluiten bij het aflopen van de bestemmingsplanperiode. Hij vindt dat jammer, omdat hij daarmee niet op korte termijn al iets kan doen tenzij er heel oude bestemmingsplannen liggen, maar het zorgt er wel voor dat hij draagvlak behoudt. Het betekent dat ieder jaar enkele gemeenten het plussenbeleid zullen invoeren. Daardoor kun je dus ook goed in de gaten houden hoe het gaat en het geeft de mogelijkheid om bij te sturen.

De omgevingswet heeft tot gevolg dat gemeenten provinciale regels moeten opnemen, of ze het nu leuk vinden of niet. Ze zullen daarbij fouten maken, maar dat doet de provincie ook. Hij heeft er vertrouwen in dat de gemeentes dit op een goede manier kunnen uitvoeren. Hij wil niet wachten op de omgevingswet, want nu hebben de gemeenten de gelegenheid ervaring op te doen.

Als we echt stappen willen zetten, moeten we doorgaan. Als we wachten tot de problemen rond volksgezondheid zijn opgelost en de omgevingswet er is, volgen we alleen maar wat er elders gebeurt. Als we niet innovatief willen zijn, blijven we waar we nu zijn.

De komende jaren zal er veel veranderen in de agrarische sector. Van de 5000 varkenshouders verdwijnen er 2000, maar daarmee vermindert het aantal varkens niet. Als je niet nieuwe stallen laat bouwen, worden de bestaande stallen geleased. Dan ben je verder van huis, want bij de bouw van nieuwe stallen kunnen eisen worden gesteld op het terrein van duurzaamheid, milieu en landschappelijke inpassing.

Als je kiest voor alleen de grote bedrijven betekent het dat veel bedrijven geen verduurzaming zullen doormaken. Hij wijst dat van de hand.

Certificaten zijn veel breder dan alleen het ruimtelijke orderingsrecht. Dat maakt het dus lastiger en daarom heeft het college het als inspiratiebron gehanteerd.

Over dierrechten of een vergelijkbaar systeem gaat de Tweede Kamer. Iedereen is er overigens van doordrongen dat men er iets mee moet.

Hij aarzelt t.a.v. de ondergrens, want bijv. 10% uitbreiding van een bedrijf kan gaan om een heel substantiële stal. Een klein schuurtje of een garage is iets anders. Hij wil onderzoeken of hier mogelijkheden zijn.

Een bovengrens staat haaks op de filosofie van het plussenbeleid, want in wezen voer je dan een nieuwe bouwblokmaat in. Bovendien ziet hij dan een discussie ontstaan over de gewenste bovengrens.

Hij stelt aan de commissie voor:

- Het pre-concept wordt ter inzage gelegd tot half september;
- GS koppelen de invoeringstermijn aan het aflopen van het bestemmingsplan;
- GS doen onderzoek naar het hanteren aan een ondergrens;
- Een bovengrens wordt voorlopig niet gehanteerd;
- De gevraagde monitoring wordt gedaan;

GS zullen dit in een vervolgstatenbrief voor PS opnemen, zodat PS zich daarover kunnen uitspreken.

De **SGP** wijst erop dat gemeenten ook kanttekeningen hebben geplaatst bij de bestaande rechten. Hoe gaan GS daarmee om.

De omgevingswet moet in 2018/2019 door gemeenten ingevoerd worden. Waarom kiezen we niet voor een aantal pilots nu en het echte beleid in het traject van de omgevingswet mee te nemen.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat aansluiten bij het traject van de omgevingswet betekent dat het beleid voor een heel groot gebied niet toegepast wordt. Beginnen met grote bedrijven zou betekenen dat aan het plussenbeleid het imago van megastallen gaat kleven. Hij heeft zijns inziens al een toelichting gegeven op de bestaande rechten.

De **PvdDieren** denkt dat het goed is om in de Staten hierover door te spreken en dat de Staten een uitspraak doen, zodat de gedeputeerde verder kan. Wel blijft de PvdDieren erbij dat er nog teveel vragen liggen (bijv. de optie van direct werkende regels, inpassingsplannen, aanpak oude bestemmingsplannen) om het al in augustus ter inzage te leggen.

Het **CDA** merkt op dat het niet de bedoeling was dat de Staten nu een finaal oordeel over de stukken te geven. Er kan nu nog een korte ronde hier in de commissie komen over het voorstel van de gedeputeerde. In november kunnen de Staten er dan verder over spreken.

De **ChristenUnie** vindt dat de Staten over zijn eigen agenda gaat.

De **voorzitter** inventariseert de mening over het voorstel van het CDA. Hieruit komt naar voren dat de aanwezige leden van VVD, SGP, ChristenUnie, PvdA met verschillende kanttekeningen het voorstel van het CDA steunen.

Gedeputeerde Van Dijk dringt aan op een bespreking in PS, want hij heeft behoefte aan richtinggevende uitspraken. Op advies van de **voorzitter** beslist een meerderheid van de commissie daartoe alsnog.

6. Uitwerking wijziging ruimtelijk beleid en GNN (PS2016-418)

aanwezig: Meerburg (VVD), Van der Woude (VVD), van Baak (CDA), Rijssenbeek-Van Pijkeren (CDA), Hellegers (D66) Kanis (D66), van Dijk (SP), Vollebregt (SP), Hedin (PvdA), Jeurink (PvdA), Scheers (PVV), Straver (PVV), Vreugdenhil (ChristenUnie), Van den brink (ChristenUnie) Klein (SGP), Van de Weerd (SGP), Maouche (GroenLinks), Van der Veer (PvdDieren), Bakkers (50PLUS), gedeputeerde Van Dijk

Insprekers:

- dhr. Biemans namens Natuurmonumenten: de unieke landschappen in Gelderland staan onder druk. Energietransitie is belangrijk, maar waarom zijn de huidige zoekgebieden voor windenergie niet voldoende? Er wordt gekozen voor versnippering in plaats van clustering. Waarom wordt in incidentele gevallen waar draagvlak is niet gekozen voor een herbegrenzing. Hij daagt de Staten uit een goede afweging te maken tussen landschap en duurzame energie.

- dhr. Van Braam over Uitwerking wijziging ruimtelijk beleid en GNN (zie bijlage)

D66 vindt het belangrijk om zorgvuldig om te gaan met natuur. Door de bundeling van drie onderwerpen dreigt de zorgvuldigheid te worden aangetast. Het moet duidelijk zijn dat er een nettowinst moet zijn voor het GNN. De manifestpartners zijn verdeeld over de voorstellen. Het is verstandig over windmolens en natuurbegraven verder door te praten met de partners. Verder vraagt D66 welke gronden ingezet kunnen worden voor compensatie zodat er ook extra natuur komt. M.b.t. natuurbegraven zijn de voorwaarden redelijk, met uitzondering van de dichtheid per hectare. Dat getal moet naar beneden en zou per natuurtype moeten worden gedifferentieerd. Ook per type begraven zou moeten worden gedifferentieerd. Over kleinschalige recreatie is D66 positiever. De kwaliteit van de natuur lijkt goed gewaarborgd. D66 wil geen windmolens op de Veluwe. Verbetering van de natuur is niet gegarandeerd en buiten de GNN zijn nog voldoende mogelijkheden. Zolang dat het geval is ziet D66 niet in waarom windmolens in het GNN moeten worden geplaatst.

D66 ziet liever dat er een kaart komt van plaatsen buiten het GNN waar windmolens zouden

kunnen staan en geeft de voorkeur aan herbegrenzing van de GNN in incidentele gevallen. Het **CDA** is blij dat in natuurgebieden geen windmolens komen. Alleen aan de randen en dan alleen met ruime compensatie. Ook natuurbegraven en kleinschalige recreatie kunnen naar de volgende ronde. Het CDA benadrukt dat het gaat om drie losstaande onderwerpen die elk een eigen afweging vragen.

De **PvdA** sluit zich aan bij D66 en bij de zorgen van dhr. van Braam over natuurbegraven. Onduidelijk blijft wat verstaan wordt onder kleinschalige recreatie. Hoe zit het met natuurcompensatie als kleinschalige recreatie vanwege succes groot wordt en hoe wordt de handhaving geregeld. Waarom windmolens in de natuur als er elders nog plaats is?

Voor de PvdA zijn het drie afzonderlijke onderwerpen

50PLUS vraagt zich af of hoe groot de behoefte is aan natuurbegraven. Als het niet nodig is wil 50PLUS geen natuurgraven. 50PLUS heeft de indruk dat er commerciële redenen achter zitten. Het onderdeel kleinschalige recreatie is nog te vaag. 50PLUS is tegen windmolens in de GNN. De kaart is heel onduidelijk.

De **ChristenUnie** heeft geen behoefte zijn standpunten te herhalen. De ChristenUnie heeft het gevoel dat we de manifestpartners aan het kwijtraken zijn. Welke inspanningen doet het college om hen aangesloten te houden.

De **SP** is voor groene energie en dus ook voor windmolens. Natuur versterken en windmolens plaatsen lijkt echter een contradictie. De nieuwe natuur is nooit hetzelfde als de natuur die is weggegeven. Kan de gedeputeerde aangeven hoe dit versterken van natuur in zijn werk zou moeten gaan. Waarom is voor de natuur gekozen, in plaats van bedrijventerreinen e.d.. Natuurbegraven is een commerciële activiteit. Allerlei vreemde stoffen komen in de natuur terecht en het gaat om grote aantallen mensen. De SP vindt natuurbegraven iets voor de elite. Kleinschalige recreatie is niet concreet. Vallen er ook mountainbikers onder, want dat zou gereguleerd moeten worden.

Voor **GroenLinks** is de vraag wat het maatschappelijk nut is en of er een alternatief is. Bij natuurbegraven en kleine recreatie ziet GroenLinks het maatschappelijk nut niet. T.a.v. windmolens sluit GroenLinks zich aan bij D66. Kijk in eerste instantie naar herbegrenzing van de GNN. Als dat niet mogelijk is dan pleit GroenLinks voor uitsluiting van alle Vogelrichtlijngebieden, ook op de Veluwe.

De **PVV** vraagt of natuur één op één wordt gecompenseerd bij natuurbegraven en sluit zich aan bij de vragen van de SP en vraagt of er landelijk beleid is. PVV is niet per definitie tegen kleinschalige recreatie mits het de natuur niet schaadt. De PVV is principieel tegen windenergie.

De **PvdDieren** sluit zich aan bij spreker Van Braam en bij 50PLUS t.a.v. natuurbegraven. Natuurbegraven is een gecreëerde luxe. PvdDieren is tegen herbegrenzing van de GNN, maar in het geval van Deil is het een betere oplossing dan nu op allerlei plaatsen in de natuur windmolens toe te staan. Er zijn buiten de natuurgebieden voldoende mogelijkheden. Kleinschalige recreatie is erg wazig omschreven. Natuur moet zo min mogelijk worden verontrust, daarom is kleinschalige recreatie geen goed idee.

De **SGP** vraagt of de locaties voor windenergie pas worden gebruikt als de andere locaties op zijn. Daarnaast, wat is de rol van de gemeenten die zich ook op allerlei manier inzetten voor duurzame energie.

De **VVD** stemt in met natuurbegraven en kleinschalige recreatie. M.b.t. windmolens lijkt het document nogal onder stoom en kokend water tot stand te zijn gekomen. De VVD sluit zich aan bij de opmerking van de ChristenUnie over de manifestpartners. Wat de VVD mist in de kaart is de efficiëntie van de locaties: op welke plaatsen draaien de molens op volle capaciteit.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat er geen sprake is van een packagedeal. Het komt straks samen met nog veel meer onderwerpen in de actualisatie van de omgevingsvisie. Bij windenergie moet er een plus op de GNN zijn, extra hectares. Met de manifestpartners wordt nagedacht of er bepaalde plekken zijn die ervoor kunnen worden aangewend. Er is uitgebreid dialoog gevoerd met de manifestpartners. In maart kon men instemmen met wat er lag. Later is met name door Natuurmonumenten bezwaar aangetekend tegen windmolens in de GNN. Ook GPG heeft bezwaren. Een partner kan altijd tot de conclusie komen dat hij niet kan instemmen, maar dat weerhoudt ons niet om daarna het overleg voort te zetten. Met de uitkomsten van het eerste overleg met de commissie is de kaart met zoekgebieden tot stand gekomen: langs de randen en langs wegen, waar al verstoring is. Het is niet zo dat als er initiatiefnemers zijn, er een beroep op de provincie kan worden gedaan om een inpassingsplan te maken. Het moet lokaal aanvaardbaar zijn.

Per initiatief een herbegrenzing maken is niet toegestaan. Je moet in algemene zin iets regelen om bijvoorbeeld bij Deil of Harderwijk iets te doen. De andere locaties voor zoekgebieden zijn in de windvisie opgenomen. Deze zijn niet allemaal al benut.

Op de Vogelrichtlijn komt hij schriftelijk terug (**afspraken 24**).

M.b.t. natuurbegraven was in het eerste voorstel een getal neergelegd. Daar kwam bezwaar tegen. Uitkomst van overleg met de manifestpartners was het vrij te laten, maar dat aangetoond moet worden dat de natuur geen schade lijdt. Daarmee is het college aan het werk gegaan en de uitkomst daarvan was dat tot 150 graven één op één gecompenseerd moet worden en dat bij een hoger getal meer gecompenseerd moet worden.

Het rapport van Alterra is een referentiekader. Ondernemers hebben niet heel veel vrijheid gekregen, want zij zullen bij de gemeente moeten aantonen dat de natuur niet verstoord wordt. Er is in de markt heel veel behoefte aan natuurbegraven. In Gelderland alleen zijn al tien initiatieven. GS hebben geen marktonderzoek gedaan. Er is geen landelijke notitie over natuurbegraven.

Hij neemt afstand van de mening van D66 dat de ruimtelijke afweging op gemeentelijk niveau niet goed zal plaatsvinden.

D66 wil in het najaar een discussie over hoe gemeenten ruimtelijke beslissingen moeten onderbouwen.

Gedeputeerde Van Dijk vervolgt dat mountainbiken geen kleinschalige recreatie is. Denk aan een klimbos, een kleine uitbreiding van natuurkamperen.

Veel van de andere vragen van de commissie zullen in de uitwerking aan de orde komen. Deze uitwerking wordt met de hele actualisatie van de omgevingsvisie ter inzage gelegd. De **voorzitter** sluit de bespreking af. In het najaar komt het onderwerp terug.

7. Voortgang PIP Bommelerwaard en wijzigingsplannen (PS2016-417)

aanwezig: aanwezig: Meerburg (VVD), Van der Woude (VVD), van Baak (CDA), Dijkstra (CDA), Zoet (CDA), Kanis (D66), van Dijk (SP), Vollebregt (SP), Van Dijk (SP), Hedin (PvdA), Jeurink (PvdA), Scheers (PVV), Straver (PVV), Vreugdenhil (ChristenUnie), Van den Brink (ChristenUnie) Klein (SGP), Van de Weerd (SGP), Verheul (GroenLinks) Van der Veer (PvdDieren), Bakkers (50PLUS), gedeputeerden Van Dijk en Schouten (behandeld op 22 juni)

De **PvdA** vraagt wat de reden is dat er nog geen initiatieven zijn ingediend, is dat de uitspraak van de RvS, of iets anders. Wat doen GS als geen plannen worden ingediend. De **VVD** maakt zich ook zorgen over het uitblijven van plannen. Is de gedeputeerde bereid te onderzoeken wat de oorzaak is.

De **SP** sluit zich aan bij de vragen van PvdA en VVD. En vraagt een toelichting op het advies om het thema landschap "pragmatisch doch principieel in te vullen".

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat met principieel doch pragmatisch wordt bedoeld dat landschappelijke inpassing zo moet worden ingevuld dat ondernemers er later hun plannen in kunnen passen, mochten er aan het eind van het jaar geen concrete plannen zijn ingediend.

Ook het college is verbaasd dat er geen initiatieven zijn gekomen, omdat bij de totstandkoming van het PIP de ondernemers voortdurend tot snelheid maanden. Over de redenen kan worden gespeculeerd, bijv. marktomstandigheden of het afwachten van de uitspraak Raad van State. Het onderzoeken van de oorzaak is een taak van LTO. De uitkomsten zal hij serieus nemen, maar de systematiek van het inpassingsplan, het bedrag per m2, en de geldigheidsduur van de wijzigingsplannen staan niet meer ter discussie. Als er andere dingen uit het onderzoek naar voren komen, wil hij daar graag naar kijken.

Het is geen ramp dat er geen initiatieven komen, want er kan ook later altijd alsnog een wijzigingsplan worden gemaakt. Als ze geen gebruik maken van het aanbod van de provincie zijn ze echter een dief van hun eigen portemonnee.

De **ChristenUnie** vraagt of de gedeputeerde in de komende periode initiatieven neemt. De fractie acht dat wenselijk.

De **SP** vraagt wat de besparing is als ondernemers gebruik maken van het aanbod van de provincie.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat de besparing ligt tussen de € 30.000 en € 50.000.

Wat we doen is informatie geven over het aanbod, meer kunnen we niet doen.

De **voorzitter** sluit de beraadslaging. De commissie neemt kennis van de statenbrief.

8. **Open brief GNMF c.a. over Huissensche Waarden (PS2016-269)**

[aanwezig: zie agendapunt 7](#)

(behandeld op 22 juni)

D66 vindt dat de statenbrief duidelijk schept, maar vindt dat de provincie een grotere rol heeft dan in de statenbrief wordt vermeld. Verder is het wel erg jammer als niemand de regie neemt. Wordt eraan gewerkt dat iemand anders die rol oppakt?

Gedeputeerde van Dijk antwoordt dat de provincie niet wegloopt voor het nemen van de regie. Hier kwam het erop neer dat de provincie voor het risico zou moeten opdraaien. Aangezien de natuurambitie ook nog later kan worden gerealiseerd, in 2019 of 2020, geven we daaraan nu geen prioriteit. Als een andere partij de regie wil nemen, prima. Dit is bijvoorbeeld ook in Binnenveld gebeurd. Wij zorgen ervoor dat de diverse partijen regelmatig elkaar op de hoogte houden van wat er gebeurt.

De **SP** wijst erop dat de natuurwaarde van hardhout ooibos hoog is. Daarom is de SP blij dat het college wil faciliteren.

De **PvdA** vraagt of het mogelijk is de natuurwaarde aan te passen, bijvoorbeeld naar weidevogelbeheer.

D66 vraagt of we veel kansen laten liggen als er uitstel plaatsvindt.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat er geen dingen mis gaan. Hij heeft niet de indruk dat we synergie-effecten missen, maar dat zal blijken als men met enige regelmaat om tafel gaat zitten. Het gaat om één van de weinige plekken waar we hardhout ooibos kunnen en daarom willen we het ook daar realiseren.

De **VVD** vraagt hoe de prioritering van te realiseren natuur wordt gedaan.

Gedeputeerde Van Dijk antwoordt dat topprioriteit wordt gegeven aan PAS- en Natura 2000-gebieden. Dat moet voor 2021 worden gedaan. Verder gaan we aan de slag in gebieden als we het met meerdere partners kunnen organiseren.

De **ChristenUnie** vraagt of de briefschrijvers weten dat de gedeputeerde initiatieven toejuicht.

Gedeputeerde Van Dijk bevestigt dat. Zij waren aanwezig bij het laatste overleg en hen is verzekerd dat de provincie door wil gaan met de natuurwaarde en dat was hun grootste zorg.

De **voorzitter** constateert dat het onderwerp voldoende besproken is.

9. **Voorjaarsnota 2016 (PS2016-404)**

[aanwezig: Meerburg \(VVD\), Van der Woude \(VVD\), van Baak \(CDA\), Rijssenbeek-Van Pijkeren \(CDA\), dhr. Dijkstra \(CDA\) Hellegers \(D66\) Kanis \(D66\), van Dijk \(SP\), Vollebregt \(SP\), Hedin \(PvdA\), Jeurink \(PvdA\), Scheers \(PVV\), Straver \(PVV\), Vreugdenhil \(ChristenUnie\), Van den brink \(ChristenUnie\) Klein \(SGP\), Van de Weerd \(SGP\), Maoouche \(GroenLinks\), Van der Veer \(PvdDieren\), Bruins \(50PLUS\), gedeputeerde Van Dijk, gedeputeerde Meijers](#)

D66 vraagt wat GS doet met gemeenten die m.b.t. huisvesting van statushouders minder goed opereren. Hoe zit het met POP3 onderdeel water, waarvoor geen dekking is.

De **PvdA** hoort van wethouders dat ze weinig kunnen op het gebied van sociale woningen vanwege contingenten. Van de gedeputeerde horen we een ander geluid. Als in de monitor die in september komt actiepunten naar voren komen, kunnen we dan ook meteen actie ondernemen? **50 PLUS** sluit zich hierbij aan.

De **ChristenUnie** vraagt de ruimte om volgende week in te gaan op leegstand. De **voorzitter** zegt dit toe.

De **SP** vraagt waarom het budget voor breedband slechts is gehalveerd. Welke kostbare uitgaven verwacht het college te maken? Verder vraagt de SP wat van de aanpak van het project kan worden geleerd.

De **PVV** vraagt t.a.v. Vitaal platteland hoe het college het oplost dat er middelen gaan van beheer naar nieuwe natuur en herstel. Hoe wordt meer natuur onderhouden met minder geld? M.b.t. robuuste investeringsimpuls is de vraag wie de partners zijn.

Gedeputeerde Meijers antwoordt dat gemeenten die twee jaar op rij hun taakstelling voor huisvesting van statushouder niet halen worden uitgenodigd voor een gesprek, vooral over wat de gemeente het komend jaar wil doen om de achterstand in te halen. Die gesprekken hebben veel effect. Ze is verrast dat gemeenten problemen met contingenten melden. Er moet niet meer gesproken worden over aantallen, we moeten aan de slag gaan. Iedereen

heeft plannen en iedereen kan bouwen. Nu de afspraken in de laatste regio ook rond zijn, moeten we ons concentreren op de uitvoering. Er zal iedere twee jaar worden gemonitord en zo nodig worden de aantallen bijgesteld. Ze komt zo spoedig mogelijk met de uitkomsten van de monitor wonen en zorg.

Gedeputeerde Van Dijk ziet dat de initiatieven voor breedband het noordelijk deel van de provincie dekken. Voor de rest houdt het college nog wat geld achter de hand. Mogelijk zijn ook nog reparatiemiddelen nodig. M.b.t. het leereffect: het was een lastig dossier met veel partners, soms vijandige partners en een onwillige markt. Pas nadat de provincie met eigen initiatieven kwam, kwam de markt in beweging. Er zijn goede stappen gezet in de samenwerking met de gemeenten. Op de vragen de PVV over verschuiving van budgetten wordt schriftelijk antwoord gegeven. Bij de Robuuste investeringsimpuls is met heel veel partners samengewerkt: woningbouwcorporaties, gemeenten, ondernemers. Desgevraagd zegt hij dat Rivierenland zijn eigen pad bewandeld m.b.t. breedband. Zij moeten eerst duidelijk maken wat ze willen. De **voorzitter** sluit de bespreking af.

10. **Inpassingsplan overnachtingshaven Lobith (PS2016-357)**

[aanwezig: zie agendapunt 9](#)

De **PVV** is overtuigd van de noodzaak van de overnachtingshaven, maar vindt de kosten hoog. De PVV vraagt hoeveel hectare natuurcompensatie plaatsvindt en wat dat kost in verhouding tot de overnachtingshaven.

De **VVD** is zeer tevreden over het proces en de betrokkenheid van iedereen. De VVD heeft zorg over het vervolg. Kunnen de burgers nog steeds bij één loket, de provincie, terecht als de haven is gerealiseerd.

De **PvdDieren** is verrast door de hoge kosten. Waarom automatiseren we schepen niet in plaats van auto's?

De **ChristenUnie** vindt het knap hoe dit proces tot een goed einde is gebracht. De **PvdA en D66** sluiten zich hierbij aan.

50PLUS vraagt of de vragen die in de hoorzitting naar voren kwamen over het grondwaterpeil en van de bewoner die midden in het gebied woont worden opgepakt. Het **CDA** sluit zich aan bij de complimenten en gaat ervan uit dat de problemen rond de grondwaterstand worden opgelost. Verder vraagt het CDA zich af of we niet doorslaan gezien het verbijsterende aantal bijlages. Het CDA gaat ervan uit dat het allemaal in orde is. **Gedeputeerde Meijers** antwoordt dat schriftelijk wordt gereageerd op de kosten van natuurcompensatie.

Het voorzitterschap van de bestuurlijke begeleidingsgroep wordt, nu we in de uitvoeringsfase komen, overgedragen aan Rijkswaterstaat, maar de samenwerking blijft. Ze vertrouwt erop dat de samenwerking goed zal blijven. Dat ene loket voor burgers zal blijven en door Rijkswaterstaat worden georganiseerd.

Met de agrariërs zijn we op dit moment in gesprek over waar het probleem zit en van welke schaderegeling van toepassing is. De bewoner in het gebied zal onteigend moeten worden. Verder merkt ze naar aanleiding van de hoorzitting nog op dat er gebruik is gemaakt van actuele verkeerstellingen. Er is geen rapport.

Het ministerie heeft beslist dat er een overnachtingshaven komt en hoe groot die moet zijn en wat het mag kosten.

De **PvdDieren** vraagt de cijfers over het gebruik van de overnachtingshaven.

Gedeputeerde Meijers zegt dat toe.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel een stemstuk kan worden.

(Schriftelijk verstrekte antwoorden:

1. Wat is het huidige gebruik van de bestaande overnachtingshaven Tuindorp?

Antwoord:

De verkeerspost van Rijkswaterstaat in Nijmegen geeft aan dat de gemiddelde bezetting van de bestaande overnachtingshaven Tuindorp tussen de 10 en 20 schepen van 85 meter is en in enkele gevallen schepen van 110 meter lengte.

Onder bepaalde omstandigheden wordt de haven meer gebruikt zoals in de weekenden, tijdens feestdagen en bij hoogwater, dan ligt de haven vaak vol met ruim 20 schepen.

2. Het taakstellend budget voor de realisatie van de havens bedraagt €119,4 miljoen.

Voor welk bedrag is de benodigde natuurcompensatie geraamd?

Antwoord:

In de ramingen voor het project Overnachtingshaven Lobith is uitgegaan van een bedrag van € 1,76 miljoen voor de natuurcompensatie.)

11. Aanpak SteenGoed Benutten (PS2016-380)

[aanwezig: zie agendapunt 9](#)

Het **CDA** signaleert dat het proces in Rivierenland lijkt achter te blijven, zeker als de gesprekken over leegstand nog moeten plaatsvinden. Het CDA vraagt hoe GS bij gemeenten transformatie stimuleert boven nieuwbouw. Wordt de ladder van duurzame verstedelijking ook echt toegepast? Het CDA kan zich vinden in de uitwerking van CPO. De **VVD** ziet graag dat de aanpak leidt tot investeringen en versterking van het gebied. De budgetten worden deels dieper in de organisatie gelegd. PS kan doorlopend inzicht krijgen in de projecten. De VVD stelt voor dat in plaats daarvan PS proactief wordt geïnformeerd, mochten er problemen ontstaan, want daar gaat het om. De evaluatie is gepland in de drukste periode voor PS. De VVD vraagt een ander moment te kiezen. Bij CPO gaat het om burgers met andere kennis en kundes dan de gebruikelijke partners. Zij moeten een aanvraag gehonoreerd te kunnen krijgen, ook als ze het vocabulaire niet kennen. De **SP** sluit zich hierbij aan. Tot slot vraagt de VVD of er voldoende geld is voor het tegengaan van verkrotting in het buitengebied.

D66 vraagt in welke mate SteenGoed Benutten korte termijn wordt aangepast. Kan GS toezeggen dat de focus op binnenstedelijke herontwikkeling blijft. M.b.t. duurzaamheid: dit zou bij elk project ingevuld moeten worden. D66 kan de impact van alle verwijzingen naar andere beleidsvelden niet goed wegen.

GroenLinks sluit zich aan bij de vragen van D66 t.a.v. duurzaamheid.

De **ChristenUnie** bereidt over de kwantitatieve opgave een motie voor. In diverse vastgoedsegmenten is een structureel overschot. De motie vraagt gegevens hierover om te kunnen bezien of andere instrumenten dan SteenGoed Benutten kunnen worden ingezet.

50PLUS vraagt meer aandacht voor de leefbaarheid in leeglopende centra.

Gedeputeerde Meijers constateert ook dat Rivierenland achterblijft. Dit heeft deels te maken met de eindeloze discussie over aantallen, maar haars inziens zijn daarover nu goede afspraken. Ze zal Rivierenland de komende tijd met bijzondere belangstelling volgen. De ladder is verplicht, maar de provincie kan niet tegenhouden dat een gemeente kiest voor nieuwbouw als dat binnen de ladder past.

Het moet komen tot investeringen door partijen en daar kunnen provinciale investeringen bijkomen. De ontwikkelaars tonen belangstelling, niet zozeer om er geld uit te halen, maar omdat ze het gesprek met de gemeenten kunnen voeren.

Ze zal PS actief informeren over de gemandateerde delen van het programma.

De regeling daarvoor moet nog gemaakt worden. PS zal inzicht krijgen in hoe getoetst wordt. Duurzaamheid zal daarin een rol hebben, maar voor GS is dat een vanzelfsprekendheid. Aparte vermelding krijgt het echter alleen als er een plus zit op duurzaamheid. Zij zal laten zien hoe het in de regeling wordt verwoord.

Medio 2017 gaan we evalueren, dus de evaluatie zal pas na de zomer bij PS komen. CPO loopt al jaren en de groepen slagen er goed in om de weg te vinden. Wij spreken hun taal. Het moet blijken of er voldoende middelen zijn om de verkrotting in het buitengebied aan te pakken. Het zal echter niet lukken elk probleem in het buitengebied op te lossen.

Er zijn bij de provincie nauwelijks beleidsterreinen die geen relatie hebben met vastgoed.

Geprobeerd is aan te geven hoe we die relatie gaan tegenkomen.

De **voorzitter** constateert dat het gezien de aangekondigde motie een bespreekpunt in PS wordt.

12. Rondvraag (portefeuille Meijers en Van Dijk)

[aanwezig: zie agendapunt 9](#)

GroenLinks over Stadsblokken Meijerswijk

6 Op 30 mei j.l. gaf de minister van IenM, mevrouw Schultz van Haegen, antwoord op de vragen van Eric Smaling, Tweede Kamerfractie SP, naar aanleiding van voorstel van een projectontwikkelaar aan het college van burgemeester en wethouders, betreffende ontwikkeling (inclusief bebouwing) in het uiterwaardengebied van de Nederrijn, beter bekend

als Stadsblokken Meinerswijk. Het college van Arnhem is voornemens om een afwegingskader vast te stellen, waarin de mogelijkheid wordt geboden om bebouwing in het betreffende gebied toe te staan. Onder de bevolking heerst veel weerstand tegen dat plan en afwegingskader. Er zijn ontwikkelingen om hieromtrent een referendum te houden.

Vragen aan het college:

- 1) Bent u – op hoofdlijnen -op de hoogte van het voorstel van de projectontwikkelaar en het afwegingskader van de gemeente?
- 2) Bent u betrokken in dit proces?, ZO ja, hoe en sinds wanneer?
- 3) Kunt u – op hoofdlijnen – aangeven of het volgens de provinciale regels en beleid, kansrijk is om bebouwing in het betreffende gebied toe te staan?
- 4) Zo ja, is het wenselijk volgens uw provinciale beleid? Zo nee, wat denkt u te gaan doen om bebouwing te voorkomen?
- 5) Bent u bekend met de antwoorden van de minister? Welke duiding geeft u aan de uitleg dat om woningen toe te mogen staan, er rivier verruimende maatregelen moeten worden genomen. Kunt u verzekeren dat de kosten hiervoor niet bij de provincie terecht zullen komen? En kunt u aangeven of er überhaupt ruimte is om in de omgeving `rivier verruimende maatregelen te treffen, zonder in te boeten op de kwaliteit en natuurwaarden?
- 6) Heeft GS een goed beeld van het effect van deze activiteit op het Gelders Natuur Netwerk? Zo ja, ondersteunt de activiteit de doelstellingen van het GNN? Zo nee, treedt GS in overleg met de gemeente om dit nader te onderzoeken en de PS daarvan verslag te doen?

Gedeputeerde Meijers antwoordt als volgt:

We zijn eind 2015 officieel ingelicht over de ontwikkelingen in het gebied. Dat ging over de overdracht van de gronden door de curator en over de processtappen die Arnhem wil zetten. Er zijn enkele ambtelijke gesprekken geweest sindsdien. Over het uitwerkingskader zijn we niet officieel geïnformeerd en dat is ook normaal, want je bespreekt een voorontwerp, maar niet een uitwerkingskader.

Via het programma Stad en Regio waren we al voor 2012 betrokken en we hebben de afgelopen jaren meermaals overleg gehad. Arnhem heeft echter enige tegenslagen gehad waardoor het project niet is afgerond. De provincie blijft betrokken via het ruimtelijk beleid en heeft tien aandachtspunten aan de gemeente gestuurd.

Voor zover we nu kunnen zien is de bebouwing geconcentreerd buiten GNN en GO. We hebben aandacht gevraagd voor de Limes.

We blijven in gesprek met de gemeente, officieus, en zodra de gemeente zover is ook officieel.

We zijn bekend met de antwoorden van de minister, maar de provincie is geen bevoegd gezag, dus zal het college daarover geen uitspraken doen.

De bouwlocatie ligt niet in GNN. Zodra het moment voor vooroverleg is aangebroken zal het college de het gesprek aangaan vanuit zijn uitgangspunten.

De vergadering op 15 juni wordt geschorst om 23.30 uur. De agendapunten 7, 8 en 13 t/m 19 zijn op 22 juni 2016 behandeld.

13. Noodkreet van boeren in de IJsseldelta tussen Arnhem en Doesburg over beslag op pachtgronden (PS2016-389)

aanwezig: Meerburg (VVD), Van der Woude (VVD), van Baak (CDA), Dijkstra (CDA), Zoet (CDA), Kanis (D66), van Dijk (SP), Vollebregt (SP), Van Dijk (SP), Hedin (PvdA), Jeurink (PvdA), Scheers (PVV), Straver (PVV), Vreugdenhil (ChristenUnie), Van den Brink (ChristenUnie) Klein (SGP), Van de Weerd (SGP), Maouche, Verheul (GroenLinks) Van der Veer (PvdDieren), Bakkers (50PLUS), gedeputeerden Markink en Schouten

Dhr Wijers, voorzitter van de afdeling Zuid Oost Veluwe van LTO Noord spreekt in (zie bijlage).

De **VVD** heeft zorgen over de afname van het areaal landbouwgronden. De effecten van de vele plannen in het landelijk gebied op de bedrijfsvoering van agrariërs zijn voor PS niet altijd zichtbaar. Door Biljoen en het Klimaatpark ligt er veel druk op agrarische gronden. De VVD vraagt of uitplaatsing van bedrijven mogelijk is binnen de zuidelijke IJsseldelta en vraagt wat GS en commissieleden vinden van het doen van een landbouweffectrapportage

(LER)

Gedeputeerde Markink antwoordt dat in de Statenbrief duidelijk is gemaakt dat natuurdoelstellingen naar beneden zijn bijgesteld. We kijken goed naar effecten van plannen op het gebied, inclusief agrariërs. Het overleg met boeren over het klimaatpark is opgepakt en wordt waar nodig geïntensiveerd. Hij spreekt zich niet uit over een LER, want hij kan niet overzien wat de bureaucratische impact is van een LER. We moeten wel de pijn verzachten als betrokkenen schade ondervinden van ontwikkelingen. Of dat een bedrijfsverplaatsing is of een LER daarop komt het college terug.

De **PvdA** vraagt of er wordt gekeken naar natuurinclusieve landbouw. Ook hoort ze verhalen van biologische boeren die moeten intensiveren vanwege natuurontwikkeling. Willen we dat? Kan natuurontwikkeling en landbouw integraal opgepakt worden met een integrale effectrapportage.

De **SGP** vraagt waarom niet van meet af aan een goed gebiedsproces is gestart. Dit is overheid 0.5. Zo doen we dat tegenwoordig niet meer. Hij roept GS dit soort plannen op een andere manier uit te voeren.

De **PvdDieren** steunt het idee van een LER. Ook bij wegenprojecten is dat relevant. Soms moet grond worden teruggegeven, maar ook zonder natuurontwikkeling is er beperkte ontwikkelruimte voor boeren. Anderzijds moet er wel een oplossing komen en hij hoort graag wat GS hieraan gaan doen.

GroenLinks vindt dat belangen niet altijd tegenover elkaar hoeven te staan. Kies voor een vorm van landbouw in het gebied die goed past bij klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is van groot belang en heeft ook vele voordelen. Een LER is van groot belang, maar ook uitplaatsing kan een mogelijkheid zijn.

D66 sluit zich aan bij de SGP en vraagt de VVD wat we kunnen met een LER. Wat is het doel ervan?

De **ChristenUnie** ziet een lastig dilemma in de IJsseldelta. Het voortbestaan van boeren is in gevaar, en dat neemt de fractie heel serieus. Daarom de vraag aan GS hoe zij daarmee omgaan. In Biljoen is overleg met boeren, maar boeren zijn over het overleg niet te spreken. De fractie is voorstander van een LER, die iedereen evenveel kans geeft.

De **PVV** vindt dat er genoeg natuur is. Het boerenbedrijf mag niet bedreigd worden door natuurontwikkeling.

De **SP** dringt aan op een dialoog. Mocht er geen oplossing in het gebied komen, dan moet een goed alternatief worden gevonden. Het lijkt nu alsof de boeren buitenspel worden gezet.

De **VVD** ziet als doel van een LER het bekijken welke effecten onze plannen op bedrijfsvoering van agrariërs in het gebied. Bijvoorbeeld Biljoen biedt mogelijkheden voor biologische veehouderij. Het probleem is dat de benodigde grond niet voorhanden is. Als je zoiets van te voren weet, maak je misschien andere afwegingen. Het is belangrijk dat we effecten in beeld hebben. Heel vaak wordt over en heel weinig met boeren gepraat.

Draagvlak bij plannen is van groot belang, dus praten met betrokkenen in de conceptfase is belangrijk. Hij heeft de indruk dat in dit geval weinig met de agrariërs is gesproken, want er moet voldoende ruimte blijven voor agrarische invulling. Uitplaatsen kan ook keuze zijn als we bijv. de ontwikkeling van het klimaatpark belangrijk vinden.

De **PvdDieren** vindt niet dat we agrariërs belemmeren ze in hun huidige bedrijfsvoering door grond van stoppende boeren te kopen.

50 plus vraagt zich af hoe lang het maken van een LER gaat duren?

GroenLinks vraagt of de VVD twee oplossingen ziet: uitkoop van agrariërs en verkleining van het klimaatpark?

De **VVD** vindt dat een LER zo snel mogelijk resultaten zou moeten geven door bijv. een adviesbureau erop te zetten. Het doet nu niet ter zake of wij voor kleiner klimaatpark zijn, we moeten vooral kijken welke keuzes we maken en wat er gevolgen daar van zijn. Nu lijken het twee totaal gescheiden werelden.

Gedeputeerde Markink hecht veel waarde aan de agrarische sector. Dit heeft zijn weerslag gevonden in de omgevingsvisie. Zie ook de discussie over plussenbeleid. We willen in dit soort situaties samen met organisaties en individuele agrariërs tot oplossingen komen. Dit doen we ook bij natuurontwikkeling, wegeaanleg en dijkteruglegging.

Als in dit geval nader overleg nodig is, gaan we dit doen. Of dit een gebiedsproces moet worden weet hij nu nog niet.

Hij doet geen toezegging over een LER. Hij neemt dat mee terug in het college en zal erover aan PS rapporteren (**afsprake 25**).

Een ondernemer bepaalt zelf de toekomst van zijn bedrijf. Er zitten randvoorwaarden aan,

en daar heeft de provincie een verantwoordelijkheid.

M.b.t. het schrappen aantal hectares natuur: het GNN is begrensd, maar daarbinnen zijn verschuivingen mogelijk. Dat is bij Biljoen gebeurd. De algemene doelstelling blijft overeind.

14. Debatverzoek GroenLinks over de gevolgen van het nieuwe provinciale pachtbeleid voor biologische boeren (PS2016-426)

[aanwezig: zie agendapunt 13](#)

Insprekers

Dhr. Batterink legt uit dat biologische boeren op twee manieren op achterstand staan als gevolg van het pachtbeleid van de provincie. In de open inschrijving werd tot tweemaal hoger ingeschreven door een reguliere op boer op grond die hij in pacht had. Deze reguliere boer had de grond nodig en een mestoverschot.

Verder worden de gronden voor één jaar verpacht. Omzetten naar biologische grond duurt echter twee jaar. Als biologische grond een jaar regulier wordt gebruikt duurt het vervolgens weer een aantal jaren voor de grond weer biologisch gebruikt kan worden. Hij vraagt de provincie om duurzaamheid te bevorderen en biologische landbouw te bevorderen. Hij vraagt in het pachtbeleid een gelijk speelveld te creëren voor biologische boeren.

Dhr. Vels heeft een biologisch melkveebedrijf. Hij heeft voor één jaar gepacht van de provincie. Omschakelen duurt twee jaar. Als volgend jaar iemand overschrijft is hij de grond kwijt. Mocht hij vervolgens de grond weer weten te pachten, dan duurt het vijf jaar voor hij weer mag omschakelen. Hij vindt het vreemd dat een provincie die duurzaamheid in het vaandel heeft grond voor één jaar verpacht. Wie investeert dan in onderhoud? Neem een voorbeeld aan de provincies Groningen en Noord-Holland

GroenLinks wil verkennen wat de nadelen zijn van het provinciale pachtsysteem. GS willen in 2017 bezien wat beter kan. De commissie zou daaraan richting kunnen geven. De provincie besteedt vaak aandacht aan beter boeren in het licht van klimaat, milieu etc.. De biologische boeren doen dat intrinsiek al. Zij zijn koplopers en daar mag je best iets voor doen. Kunnen we strenge eisen aan het gebruik van provinciale grond, zodat dat het de facto biologisch bewerkt moet worden of een virtuele waarde toekennen aan de manier waarop biologische boeren de grond bewerken die bij de inschrijving wordt opgeteld.

Gedeputeerde Markink bevestigt dat in januari het pachtbeleid is gewijzigd. Voorheen voerden BBL en DLG dit uit voor de provincie. Nu is gekozen voor ander systeem. Iedereen binnen een straal van 15 kilometer kan onder bepaalde condities intekenen op provinciale gronden.

Het bezit van grond is geen doel op zich. Het heeft altijd een tijdelijk karakter en daarom willen GS geen langjarige contracten. Als grond niet nodig is voor natuurontwikkeling, wordt het zo spoedig mogelijk verkocht. Daarnaast moeten we in het kader van kavelruil snel kunnen handelen. Verder zijn we druk bezig met het inrichten van het GNN en Natura 2000. Grond wordt omgezet in natuur of wordt verkocht.

In het Rivierenland waren we bekend met een Skal-certificering, en daar hebben we rekening mee gehouden.

De agrarische sector is een vrije marktsector, dus er zal concurrentie zijn tussen biologische en traditionele boeren.

In 2017 worden de ervaringen bekeken. Hij zal daarover met de sector in overleg gaan.

Misschien, als er zicht is op langjarig bezit, zou een uitzondering kunnen worden gemaakt.

Maar dat zal voor een heel beperkt deel zijn.

De **voorzitter** geeft het in bespreking zodat de fracties suggesties mee kunnen geven aan het college.

Het **CDA** vindt het probleem en het antwoord van GS duidelijk. Het CDA vindt het, gezien de doelstelling van de provincie, terecht dat GS kiezen voor kortlopende pacht. Het CDA wacht de uitwerking af en de agenda Vitaal Platteland die dit najaar komt.

De **PvdA** vindt het logischer om de biologische sector een voorkeurspositie te geven. De grond wordt dan beter voorbereid op natuurdoelstellingen. Hoe doen andere provincies dit?

De **PVV** zijn tegen een voorkeursbeleid, maar er is nu een onevenwichtigheid. De PVV pleit voor een meer gelijk speelveld.

De **ChristenUnie** proeft een beweging bij GS in de goede richting. Dan gloort hoop aan de horizon voor hen die dit treft.

De **SP** vindt dat biologische boeren gefaciliteerd moeten worden. GS zou het maximale moeten doen daarvoor. De inschrijving moet niet gaan om de hoogte van het bedrag, maar moet ook te maken kunnen hebben met de biologische setting

De **VVD** wil graag de notitie van GS afwachten.

D66 sluit zich aan bij de PvdA. Een oplossing zou kunnen zijn om éénjarige contracten ieder jaar te verlengen voor dezelfde gebruiker.

De **PvdDieren** vindt dat als een biologische boer inschrijft op pachtgrond en aangeeft dat hij voor die grond een Skal-certificaat heeft, de grond bij voorkeur weer naar de biologische boer toe moet. Heeft de provincie zo gewerkt in Rivierenland? En heeft het college naar de rest niet gekeken? Dat zou wel moeten. Verder sluit hij zich aan bij GroenLinks, PvdA en SP. Bij voorkeur moet en pachtgronden aan biologische boeren worden toegewezen, omdat dat voordelen heeft voor de gronden.

De **SGP** vraagt hoe groot het areaal biologische grond is in Gelderland en om hoeveel hectare pachtgronden gaat het. Wordt er bij het inzetten van de gronden rekening gehouden met duurzaamheid. Het kan namelijk passen in de duurzame ambities van de provincie om te kiezen om een biologische agrariër zijn werk te laten doen op die gronden.

50PLUS steunt de biologische boer en sluit zich aan bij de visie van PvdA en GroenLinks.

GroenLinks vraagt of GS willen toezeggen om dit probleem kwantitatief en kwalitatief in kaart te brengen in Statenbrief. GroenLinks wil graag dat grond die natuur moet worden, wordt verpacht aan diegene die het gebruikt op een manier die daar het beste op aansluit, te weten biologische boeren. Verder vraagt GroenLinks om te reageren op de voorstellen in het debatverzoek om het voor de biologische boeren makkelijker te maken om te pachten.

Gedeputeerde Markink schat dat de provincie ca. 1300 hectare pachtgrond in bezit heeft. Dit daalt geleidelijk. Van de 20 hectare in Rivierenland was bij ons bekend dat er een Skal-certificaat was en daarom is daarvoor een uitzondering gemaakt door deze gronden specifiek voor de biologische sector ter beschikking te stellen. GS zullen kort na de zomer komen met de facts en figures. Hij houdt wel vast aan een zo kort mogelijke pachttermijn, om onze doelen met die gronden te kunnen realiseren.

De **voorzitter** sluit de discussie af. Het is aan de fracties of zij met een initiatief komen.

15. **Ontwerpbegroting 2017, ontwerpmeerjarenbegroting 2017-2019 en ontwerpjaarrekening 2015 Openbaar Lichaam Park Lingezegen (PS2016-413)**
aanwezig: Meerburg (VVD), Van der Woude (VVD), van Baak (CDA), Dijkstra (CDA), Zoet (CDA), Kanis (D66), van Dijk (SP), Meijlink (SP), Van Dijk (SP), Hedin (PvdA), Jeurink (PvdA), Scheers (PVV), Straver (PVV), Vreugdenhil (ChristenUnie), Van den Brink (ChristenUnie) Klein (SGP), Van de Weerd (SGP), Verheul (GroenLinks) Van der Veer (PvdDieren), Bakkers (50PLUS), gedeputeerden Markink en Schouten zie agendapunt 13

De **VVD** complimenteert de gemeenten die gezamenlijk het park aanleggen. Wel moet men scherp blijven op kansen om geldstromen te vergaren. Er worden mooie innovaties gedaan, maar helaas zien we daarvan geen geld terugvloeien. De VVD vraagt GS daar scherp op te zijn.

De **SP** schrikt van het verlies dat de komende jaren wordt verwacht. Hoe moeten we dat zien?

De **PVV** sluit zich aan bij de SP. Heeft het tekort te maken met het stagneren van verkoop van woningen? Gaan GS in overleg met het bestuur van het Park over de toekomstige tekorten?

Gedeputeerde Markink zal de oproep van de VVD doorgeven. Er is verlies, maar we zitten nu in de ontwikkelfase. Het loopt volgens afspraak. Het doel is om binnen het beschikbaar gestelde budget te blijven.

De **PVV** vraagt of er op termijn geld in blijft gestoken worden

Gedeputeerde Markink vindt dat moeilijk in te schatten. De inbreng van grond door de provincie maakt onderdeel uit van de exploitatie. Als de waarde van de grond daalt kan daar een risico in zitten, maar vooralsnog zijn de beschikbare middelen toereikend voor beoogde doelen. Mocht dat anders zijn dan komt het college bij PS terug.

De **voorzitter** concludeert dat het een stemstuk wordt.

16. **Ontwerpbegroting PHTB 2017 (PS2016-412)**
aanwezig: zie agendapunt 13

De **PVV** ziet dat er ruim € 20 miljoen wordt uitgetrokken voor het PIP, dat is € 100.000 per hectare. Is dat een normaal bedrag, is er een vergelijking te maken met een ander project, wordt het geld efficiënt en effectief gebruikt? De kaderbrief is niet leesbaar.

Gedeputeerde Markink heeft geen vergelijkingsmateriaal. De € 20 miljoen is inclusief infrastructurele werken en landschappelijke inpassing. Dat bedrag omslaan per hectare geeft dus geen realistisch beeld.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel een stemstuk kan worden.

17. Voorjaarsnota 2016 (portefeuille Schouten)

[aanwezig: zie agendapunt 13](#)

De **ChristenUnie** wil spreken over leegstand. De provincie is medeverantwoordelijk voor een zuinig omgaan met de beschikbare ruimte. We zijn blij met de inzet via het programma SteenGoed Benutten, maar er liggen nog grote uitdagingen. De ChristenUnie heeft de afgelopen maanden een onderzoek laten uitvoeren naar leegstand in Gelderland. De uitkomsten van dat onderzoek wil de fractie delen met de commissie. Daarnaast heeft de ChristenUnie een leegstandsregister geopend, waar inwoners kunnen aangeven waar panden leeg staan, want daar hebben we geen inzicht in. Het bestrijden van leegstand gaat in drie stappen: signaleren (waar de fractie nu eerste aanzet voor heeft gegeven), combineren en realiseren. In al deze stappen kan de provincie in samenwerking met ondernemers en gemeenten een rol spelen. Hij nodigt de andere fracties uit samen met de ChristenUnie de uitdaging aan te gaan.

De **SGP** ziet dat bij leefbaarheid de plandoelen niet zijn gelinkt aan de provinciale doelen(p.32). De SGP vraagt hoe GS met zo'n algemene doelstelling voorkomen dat ze in het vaarwater van gemeenten komen.

Gedeputeerde Schouten antwoordt dat het plandoel inderdaad is veranderd in een term die beter recht doet aan wat we beogen met de visie. De provincie werkt aanvullend op de gemeenten.

De **SGP** vindt het zorgelijk dat de binding met provinciale kerndoelen wordt losgelaten.

Gedeputeerde Schouten antwoordt dat we de kerndoelen niet apart formuleren, we bewegen ons per definitie altijd binnen de kerntaken. We hebben het niet apart vermeld omdat het een vanzelfsprekendheid is.

De **voorzitter** sluit de beraadslaging af.

18. Uitvoeringsplan leefbaarheid (PS2016-379)

[aanwezig: Meerburg \(VVD\), Van der Woude \(VVD\), van Baak \(CDA\), Dijkstra \(CDA\), Zoet \(CDA\), Kanis \(D66\), van Dijk \(SP\), Vollebregt \(SP\), Van Dijk \(SP\), Hedin \(PvdA\), Jeurink \(PvdA\), Scheers \(PVV\), Straver \(PVV\), Vreugdenhil \(ChristenUnie\), Van den Brink \(ChristenUnie\) Klein \(SGP\), Van de Weerd \(SGP\), Verheul \(GroenLinks\) Van der Veer \(PvdDieren\), Bakkers \(50PLUS\), gedeputeerde Schouten](#)

Mw. Van Aalst spreekt in namens de Leefbaarheidsalliantie (zie bijlage)

Dhr. Slegers namens Scoren doe je samen (zie bijlage)

De **VVD** vraagt naar de inzichten van de gedeputeerde op een Gelderse ombudsman. Deze figuur kan bijdragen aan een sterk en transparant bestuur. Een bestuur waar de burger vertrouwen in heeft. Ze vraagt wanneer de gedeputeerde hierover naar PS terugkomt. De VVD complimenteert de Leefbaarheidsalliantie die heeft ingespeeld op een nieuwe positie en een nieuwe vraag van de provincie. Klopt het dat zij nog steeds in volledige onzekerheid verkeren over 2017? Ziet de gedeputeerde mogelijkheden om te voorkomen dat zij in een zwart gat vallen. Ziet de gedeputeerde ruimte om voor nieuwe toetreders ruimte te scheppen, bijv. Scoren doe je samen?

De **SP** vindt het uitvoeringsplan erg algemeen en globaal geformuleerd. De SP is positief over de aandacht voor integratie van vluchtelingen. De inhoud van het hoofdstuk 6, proces en vervolg is slechts tien regels vaagtaal. Wat gaat de gedeputeerde doen en met wie? En betekent het dat de ondersteuningsinstellingen bij gemeenten geld bij elkaar moeten bedelen?

De **ChristenUnie** is enigszins teleurgesteld, want had verwacht dat er meer zou liggen. Het is belangrijk dat er overleg plaatsvindt, maar aan het eind van het jaar eindigt het programma Sociaal Profiel en kort daarvoor nemen PS pas besluiten over onder andere de

toekomst van de ondersteuningsinstellingen. Bemoedigend is dat de betrokken partijen de handen ineen hebben geslagen en werken aan plannen. De fractie wil de gedeputeerde meer tijd geven om de plannen uit te werken, maar voelt ook haast om voortgang te boeken. Is het mogelijk een overgangperiode in het leven te roepen voor de instellingen, zodat ze ook in 2017 nog ondersteuning krijgen van de provincie en er een soepele overgang komt naar het nieuwe beleid?

De PvdA vindt het goed om al in 2016 beginnen met het leefbaarheidsplan. De PvdA deelt de zorgen over de ondersteuningsinstellingen. Complimenten voor instellingen die zo samenwerken, maar het is zorgelijk dat er geen duidelijkheid is over de budgetten in 2017. Kunnen we bij de Voorjaarsnota duidelijkheid geven? De PvdA blijft aandacht vragen voor de kwetsbaren, die tussen wal en schip dreigen te vallen, juist binnen het thema leefbaarheid. Het is positief dat er aandacht is voor vluchtelingen en jongeren.

De PvdA is kritisch over cofinanciering. Dat kan voor initiatieven van onderop erg lastig zijn. De PvdA sluit zich aan bij de vragen van de VVD over de ombudsman.

De **PVV** leest weinig concreets in het plan. Er moet vooral meer aandacht naar asielzoekers en daar is de PVV geen voorstander van. Ook wordt nadruk gelegd op samenhang tussen bevolkingsgroepen, door de ene groep voor te trekken op de andere. Dat is positieve discriminatie.

Het **CDA** vindt dat de uitwerking ligt in de lijn van de visie. Het is goed te zien dat de Leefbaarheidsalliantie aan de slag is gegaan. Hoe en wanneer geeft het college duidelijkheid aan partners over de financiering? Het CDA dringt erop aan dat bij de Voorjaarsnota duidelijkheid wordt gegeven. Verder is het CDA benieuwd hoe het staat met de pinautomaten.

GroenLinks is blij te horen dat er breed draagvlak is voor leefbaarheid. Dit is essentieel. Er zijn veel initiatieven die steun verdienen. We moeten duidelijkheid geven aan de partijen, want zij moeten het voor ons doen. GroenLinks is teleurgesteld dat zij nog steeds wachten op helderheid en zekerheid. GroenLinks vraagt aandacht voor initiatieven waar geen energie in zit, die je niet ziet en waar wel veel kwetsbare groepen achter zitten. Ook vraagt GroenLinks aandacht voor de samenhang met andere programma's. Als buslijnen verdwijnen kan dat gevolgen hebben voor de leefbaarheid in een regio. GroenLinks verwacht een actieve rol van provincie op dit thema. GroenLinks hoopt dat de gedeputeerde met een voorstel komt voor die duidelijkheid over de financiering in 2017.

D66 ziet een worsteling in het uitvoeringsvraagstuk en ziet ook dat lessen geleerd zijn uit de vorige statenperiode. Er worden veel termen gebruikt. Waar gaat de gedeputeerde voor.

Welke termen zijn kenmerkend voor leefbaarheid. Waar verwijst Gelders leven naar?

Als de initiatieven vanuit de buurt komen en de gemeente wil niet meefinancieren dan gaat het dus niet door. Als de energie er is in de buurt, moet er een plan voorgelegd kunnen worden. Je mag wel steun vragen van de gemeente, maar cofinanciering is een blokkade. D66 mist de ombudsman. De ombudsman kan het bestuur optimaliseren.

Opvallend is dat ook hier sport weer een rol krijgt. Waar zit sport inmiddels niet in?

De **SGP** heeft enkele zure woorden: de indruk is veel administratie en veel management. Regelingen die nog uitgewerkt moeten worden en een budget voor 2017 dat nog moet worden geregeld. Het werk ligt stil, helaas. Leefbaarheid is belangrijk, daarom nogmaals het pleidooi: hou het simpel. Soms is € 1000 genoeg voor een project en dan helpt het niet dat er € 2500 moet worden uitgegeven aan een accountant om de rechtmatigheid te beoordelen. En dat ligt hier op de loer. De SGP daagt GS uit de overhead te beperken tot hetzelfde percentage als bij goede doelen. Vaak bevinden we ons op het terrein waar de gemeente bevoegd is. Dat betekent dat burgers bij veel instanties moet zijn voor steun. Wat doen we burgers daarmee aan?

De **PvdDieren** heeft ervoor gepleit ook dieren een plekje te geven in het leefbaarheidsbeleid. Dat komt helemaal niet terug. Is het niet onderzocht, of is gebleken dan er geen behoefte aan was?

Gedeputeerde Schouten had zelf ook bepaalde verwachtingen over wanneer het leefbaarheidsbeleid operationeel zou zijn, en die was anders dan wat er nu staat. Zij herkent dus het beeld dat de fracties hebben. De intentie was inderdaad om nu bij de voorjaarsnota het subsidiekader en de afspraken met de ondersteuningsinstellingen gereed te hebben. Het bleek echter complexer dan verwacht en er moest veel uitgezocht worden. Om leefbaarheid vanuit de provincie goed vorm te geven, beweeg je je op terreinen waar je je normaal niet beweegt. Het raakt de gemeenten en verschillende kerntaken en het is zoeken geweest met de instellingen. Ze is blij dat er vertrouwen is dat het goed komt.

Dat sommige zaken nog vaag zijn, komt omdat er nog verdere uitwerking nodig is. In augustus/september vorig jaar is al met de ondersteuningsinstellingen gesproken. De instellingen waarmee de relatie niet zou worden verlengd, omdat sociaal profiel naar de gemeenten is overgegaan, zijn toen al geïnformeerd. Zij konden zich dus voorbereiden op de nieuwe situatie of afbouwen.

Na de vaststelling van de visie in februari zijn onmiddellijk gesprekken gevoerd. Welke instellingen passen in de visie van de provincie? Daar is de Leefbaarheidsalliantie uit voortgekomen. Vervolgens hebben zij gezamenlijk hard gewerkt. Maar dat is nog niet genoeg om een vertaling te maken naar subsidies.

De intentie is om de ideeën concreet uit te werken en te bekijken wat dat betekent voor de inzet. We zitten nu in dat proces. Ze hoopt vrij snel na de zomervakantie in GS commitment te krijgen. De besluitvorming met PS moet dan echter nog worden gedaan en ook de subsidieregeling moet worden afgerond.

Bij de voorjaarsnota al duidelijkheid geven is te snel. Dat lukt niet op een verantwoorde manier. Ze zou zich kunnen voorstellen dat, als volgende week in de Staten steun wordt uitgesproken voor voldoende financiële middelen voor de alliantie en er in GS commitment komt, dat de instellingen voldoende vertrouwen geeft om door te gaan. Het definitieve besluit door de Staten kan dan ordentelijk worden voorbereid.

Er hebben zich geen andere partners gemeld. Wel hebben we met de HAN afspraken gemaakt. Mochten er nieuwe partners ontstaan, dan zijn we bereid te bekijken of daarmee afspraken moeten worden gemaakt.

Ze denkt niet dat een overgangperiode nodig is. We moeten nu duidelijkheid creëren over de budgetten en dan kunnen we omschakelen naar de nieuwe situatie.

M.b.t. cofinanciering zijn er twee denklijnen: bij grootschalige initiatieven (Blauwe wijk, all-inclusive wijk) is het essentieel dat gemeenten meedoen. Daarnaast wil ze een regeling maken voor kleine initiatieven en daar denken we aan commitment van gemeenten.

Zo wordt het ook besproken met de gemeenten over de leefbaarheidsagenda.

Voor de ombudsman komt een apart stuk. Het is in de discussie over leefbaarheid naar voren gebracht, maar het is wat anders. Hetzelfde geldt voor pinautomaten. Er moet nog een gesprek met de Regiobank worden gevoerd. Na de zomer komt het college ermee terug naar PS.

De termen waarnaar D66 verwees, komen uit een passage die in elke beleidsnota wordt opgenomen. Het geeft weer hoe wij naar de provincie kijken. Het is een beeld van Gelderland.

De focus in de visie leefbaarheid ligt op mensen, op burgerinitiatieven en niet op dieren. Het kan blijken dat in die initiatieven dieren een rol hebben.

De **ChristenUnie** is blij dat GS meer ruimte wil bieden. Ook de ChristenUnie worstelt met geschetste dilemma. De fractie is bereid het initiatief te nemen voor een uitspraak van de Staten en nodigt de andere fracties uit mee te denken. Er liggen twee opties: vooruitlopen op nog vast te stellen beleid of teruggrijpen op wat we al hebben. Daartussen kiezen is lastig, want het nieuwe beleid moet doorgang kunnen vinden. Je kunt echter geen zekerheid geven tot het in PS is geweest. De ChristenUnie neigt er daarom toe de oude schoenen niet weg te gooien voor we nieuwe hebben.

De **PvdA** vraagt in hoeverre kwetsbare groepen meegenomen worden. De ondersteuningsinstellingen zijn niet debet aan de onduidelijkheid. Ze hebben ons alleen maar geholpen. Het budget lijkt gehalveerd te worden. Als ze dat pas in oktober/november te horen krijgen is dat heftig. Kan de gedeputeerde aangeven of het gaat richting € 5 miljoen of richting € 3,5 miljoen.

GroenLinks sluit zich aan bij de PvdA t.a.v. het budget. Overleg tussen de fracties de komende dagen is nodig. Als er twee subsidieregelingen komen, worden wij dan een uitvoeringsdienst worden, of geven de gelden aan de gemeenten die het dan uitgeven. Het **CDA** vindt het te laat om partijen pas in november duidelijkheid te geven. Het risico is te groot dat partijen uitstappen, of veel te laat kunnen starten. Er moet helderheid komen over financiële kaders. Het CDA zal dat voorbereiden.

D66 vraagt de intentie naar toetreders helder en transparant uit te werken. M.b.t. sport is nog geen helderheid. Ze neemt aan dat de ombudsman niet op het budget van leefbaarheid zal drukken. Ook de cofinanciering moet verhelderd worden.

De **SGP** herkent het gevoel dat D66 uitsprak over sport. De SGP is bang dat alles zo gejuridiseerd wordt dat de uitvoering taai en stroperig wordt. Op de goede doelen norm komt de SGP terug.

De **PvdDieren** vindt moeilijk om vooruit te lopen, aan de andere kant moet er wel iets gebeuren. De PvdDieren wil meedenken over een motie of amendement.
De **VVD** vindt het uitvoeringskader nog niet concreet genoeg om al een uitspraak te doen. De VVD wil een zekere flexibiliteit naar nieuwe toetreders. De VVD is blij met de toegezegde statenbrief over de ombudsman, maar in welk programma wordt het ondergebracht? Voorkomen moet worden dat onduidelijkheid daarover tot vertraging leidt. De **SP** vraagt of het klopt dat de instellingen een provinciale subsidie krijgen voor de basisvoorzieningen en voor projecten financiering moeten vinden bij gemeenten. En als er geen gemeentelijke subsidie komt, komt er dan ook geen provinciale subsidie?
De SP wil graag meedenken over een initiatief.

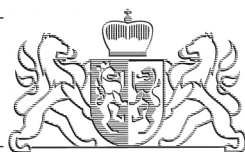
Gedeputeerde Schouten antwoordt dat de instellingen van de provincie subsidie krijgt voor de dingen die de provincie belangrijk vindt. Daarvoor is geen cofinanciering van de gemeenten nodig. Daarnaast hebben ze andere activiteiten die via de gemeenten lopen. Ze heeft een dilemma: enerzijds is er de behoefte om een concreet bedrag voor de instellingen af te spreken, maar anderzijds moet dat bedrag wel ergens op zijn gebaseerd en daarvoor heeft ze tijd nodig. Ze geeft de voorkeur aan het laatste, want dat is zorgvuldiger. De instellingen vragen € 5,5 miljoen, gebaseerd op wat ze nu krijgen. De werkzaamheden zijn echter fundamenteel veranderd en ook minder. Wat het dan wel moet zijn wil ze goed onderbouwen in de komende vier weken. Desnoods komen we dan met een tussentijds besluit in september. Op voorstel van de voorzitter stemt ze in met een overleg met de woordvoerders hierover.

M.b.t. kwetsbare mensen zijn de gemeenten primair verantwoordelijk. De gemeenten zijn leidend. De provincie kan wel iets, maar altijd in goede afstemming met gemeenten. Ze wil bekijken hoe nieuwe toetreders kunnen worden verwerkt. Ze komt hierop terug.
M.b.t. sport is het eigenlijk simpel: juist op sportclubs zijn veel initiatieven op het thema leefbaarheid. Het gaat dus niet om de sport, maar om de locatie. Hetzelfde gebeurt op terrein van cultuur. GS komen met een voorstel over de ombudsman en pinautomaten. Ze overlegt met het college over hoe dat betaald wordt.
De **voorzitter** sluit de beraadslaging af. De statenbrief wordt een bespreekstuk in PS.

19. Rondvraag (portefeuille Schouten en Markink)
[aanwezig: zie agendapunt 7](#)

Er zijn geen rondvragen.

20. Sluiting
De **voorzitter** sluit de vergadering om 21.30 uur

Afsprakenlijst RLW

8	PS 11-11	GS zeggen toe met COA en gemeenten in overleg te gaan over inzet van vluchtelingen bij landschapsonderhoud	
10	PS 11-11	GS zullen n.a.v. 15M63 (afspraken met bedrijven over hun ontwikkelingsmogelijkheden in een grondwaterbeschermingsgebied) een voorstel over de pilot en eventueel meerdere pilots, als daarvoor ruimte is, maken en aan de commissie voorleggen. Indien mogelijk wordt ook 15M64 erbij betrokken.	
12	RLW 2-12/ RLW 23-3	GS hopen najaar 2016 resultaten te kunnen melden over het overleg dat in de gemeente Brummen wordt gevoerd over een nieuw bestemmingsplan (n.a.v. inspraak van dhr. Teunissen over Schotpoort te Eerbeek)	Najaar 2016
14	RLW 13-1	Ontwerpbestemmingsplan De Hoeven: GS zullen via mededelingenbrief laten weten wat de uitkomst is van het overleg met gemeente Apeldoorn.	
18	RLW 17-2	Bereikbaarheid geldautomaten GS zullen, eventueel mondeling, terugkoppelen naar de commissie over het gesprek met de banken.	
19	RLW 17-2	N.a.v. debatverzoek over huisvesting extra aantal woningzoekenden GS zullen tweemaandelijks in de mededelingenbrief de algemene stand van zaken geven met eventuele aangetroffen knelpunten en oplossingen. De informatie per gemeente zal ze halfjaarlijks geven.	
21	RLW 23-3	N.a.v. inspraak en rondvraag: GS zullen de commissie informeren als er een volgende stap wordt gezet m.b.t. Aaltens Goor	
23	RLW23-3/ PS 6-4	N.a.v. debatverzoek leegstand agrarische gebouwen: in het najaar komen GS met een nota Vitaal platteland	Nov. 2016
24	RLW 15/22-6	Uitwerking wijziging ruimtelijk beleid en GNN: op het uitsluiten van de Vogelrichtlijngebieden voor windenergie komen GS schriftelijk terug.	
25	RLW 15/22-6	N.a.v. brandbrief over Ijsseldelta: GS zullen zich beraden op de landbouweffectrapportage en erover aan PS rapporteren	